Број 154. У Новом Саду у недељу 13. јула 1903. Година XXXVIII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за цела године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Колико да буде радикалних странака у Србији?

У Београду је био прекјуче, 10. о. м. избор председника општине. Либерали су великом надом истакли свога кандидата. Рачунали су, да ће оба крила радикалне странке ићи одељено, те ће између две столице сести на земљу.

Преварили су се! Радикали су ишли заједно и њихова је листа продрла огромном већином. За председника општине изабран је Коста Главинић, професор велике школе. Либерални кандидат, досадањи председник општине — пао је. И ако ће се избор поновити, јер није гласало довољно бирача, ипак је ствар већ данас свршена. Радикална листа добила је 4 пути толико гласова, колико либерална.

Овај је избор значајан, јер су у Србији на прагу избори посланика за народну скупштину. А противници радикалне странке мислили су већ, да је расцеп између оба радикална крила — потпун.

Испрва се радило на томе, да се створи нова, демократска, странка. Та странка да буде онај лонац, у коме да се све измеша и да се у њему „скувају“ радикали. Кад то није пошло за руком, онда је остала последња нада, да се оба крила радикална што већма удале једно од другог, а труп да се ускоро сурва немоћан у прашину.

„Браник“ је ударио у сва звона, како радикали неће ићи заједно на изборима посланика А самостални радикали и либерали, ако и склопе савез, неће један другом кварити. (Као да и то не би био неки савез.)

Све београдске новине које нису радикалне, не брину се ни из близу толико, да учвршћују своје странке и да задобијају себи бираче, колико се брину да што дубље забадају трн у рану радикалне странке. Оставили и пренебегли су сав покор код своје куће па се упутили да пале радикални кров и тамо распаљују жар.

Са најразноврснијег гледишта претресају и доказују: Зашто не може и не треба и не сме да дође до споразума у радикалној странци. Погледајте само најцрње политичке кукавице! Погледајте оне који чак у добу најбујније младости своје нису ни помислили, да на олтар народни треба положити, кад хоће да се угаси, слободу, будућност, па и крв своју. Погледајте оне, који су били научени, да на ватри тога олтара, траже само „топла места“ и греју своје скупоцене ручкове. Погледајте оне, поред којих је тиранија презриво пролазила, кад је хтела да гуши и дави снагу народну. Погледајте их и слушајте их са какве висине данас говоре, и са каквом строгошћу претресају политички морал оних, којима никад нису били у стању да скину ни ремен са обуће њихове. Погледајте оне, који су у добу најцрње тираније, пребацивали радикалној странци да је претерана, несмишљена, револуционарна, антидинастична. Погледајте их данас, како се подигли, да траже, критикују сваки јаук који се отимао из душе оних, који су за свету народну ствар мучени најгрђим мукама.

Погледајте их и питајте их: Где сте били ви, кад су их тирани окивали?! Али нису били тешки окови. Зар не помишљате, да је од свију окова био најтежи по душу њихову онај ваш узвик: Распни их краљу, распни их Господару, распни их!

И кад је после Иванданског атентата у оној великој сали, у двору, краљ Милан стиснутим песницама јуришао на Мишу Вујића, ви сте сви стајали тамо и повлађивали краљу и викали на Вујића из стотину грла: Проклет био да Бог да!

Треба да умукну црне кукавице! Има радикална странка да развађа своје рачуне. Али те рачуне треба она да сврши. Ту немају речи они, према којима је и онај најпоследњи у радикалној странци још увек див, јер је и онај најпоследњи више страдао и жртвовао.

Они, који би требали ником да поникну у црну земљу погледају, данас су највећма подигли главе и постали најстрожије судије. Није без узрока. Радикална странка није прегла до сад са довољно озбиљности да сврши спор у кући својој.

Овај спор није лако решити, али није несавладив, чим се отпочне са првог краја. Начин се може рећи у три речи: Збор, програм, организација.

Овако стоји ствар, кад се не говори прво о личностима. Полазна тачка не смеју да буду личности. Организација радикалне странке треба да буде демократска. У тој организацији треба да буде највеће јемство, да свака личност има поља за правилан рад, а никоја личност да не може никакву неправилност учинити, бар не у име странке. У таквој организацији наћи ће свако свога места и то тамо, где га странка постави. Радикална странка треба да буде оличена у целини својој, а не у вођама својим. И онда престаје спор ко ће да се истиче. Нико против воље странке, неће моћи ни ући у странку, а не што друго.

Маса радикалне странке жели ово. То смо видели у већини места у унутрашњости Србије гдје је одјекнуло: Ми не познајемо две радикалне странке. Тога има само у Београду! Прекјучерањи општински избори у српској престоници показали су, да тога управо нема ни у — Београду.

Нови Сад, 12. јуна.

Шта је с бугарским кнезом Фердинандом? Бугарски кнез Фердинанд напустио је 10. о. м. Софију и отпутовао у Ебентал, на његово породично добро. Кажемо, напустио Софију, јер је његов пут дошао нагло, неочекивано, као неко бегство. У том правцу је са многих страна и јављена та вест.

Кнез Фердинанд је четће у ово време одлазио на запад. Али је то увек било спремљено, унапред објављено, као што је то већ обичај код владара, а никад овако потпуно изненада.

Говорили смо с човеком који скроз познаје одношаје у Бугарској, па и оне закулисне и добили смо овај обавештај: — Кнез Фердинанд не стоји добро у Бугарској. Права ослонца нема нигди. Нарочито немају поверења у њему у ствари на

ПОДЛИСТАК.

МРЖЊА.

Антон Чехов.

Ловачко друштво заузело преноћиште у једној сељачкој колеби. Месец је провиривао кроз прозор, а на пољу је тужно извијала хармоника. Ловци разговараху о лову, о псима, о женама, о првој љубави, о дивљачи. Кад су испричали о свима доживљајима, и кад су претресли све познате им госпође, па кад се исприча и неколико анегдота, зевну најдебљи официр, који је у помрчини личио на гомилу сламе, и отпоче у дубоком басу говорити:

»Није баш Бог зна шта, кад нас волу. Женске су и створене за то, да нас љубе. Али да ли су кога од вас, господо, мрзили, страсно, силно мрзили?«

Не добих никаква одговора.

»Зар нису, господо?« питао је бас.

»Мене је дакле мрзила једна убава девојка, и могао сам студирати симптоме прве мржње, јер је ово била прва мржња, сасвим противно од прве љубави. У осталом, дешавало се то, што ћу вам причати у оно време, кад ја још ни о љубави ни о мржњи нисам ништа слутио. Имао сам тада осам година, али то не шкоди, јер овде није он, него она, главно лице. Дакле, молим, пазите господо!«

»Једног дивног летњег вечера, пред залазак сунца, седео сам у дечијој соби са гувернантом Синочком, једним милим, поетичним створењем, која је мало пре из института изашла. Отпоче поучавање. Синочка погледа прво кроз прозор и рече:

»Јесте. Ми дишемо кисик. Сад ми реци, Пећа, шта ми из дишемо?«

»Угљик«, одговорих ја, и погледам на исти прозор.

»Јесте«, потврђивала је Синочка. »Код биљака је обрнуто: оне дишу кисик, а из дишу угљик. Кисика има у селтерској води и у диму од самовара. То је врло шкодљив газ. У близини Напуља налази се »псећа пећина«, која је пуна кисика. Кад псето у њу дође, загуши се и скапа«.

Синочка је увек ревносно бранила корист природне науке, ма да је и сама једва још што знала из хемије осим историје ове пећине.

Нареди ми да поновим. Ја учиним Она запита тада, шта је хоризонт. Ја одговорим. Док смо ми прежвакали хоризонт и пећину, спремао се мој отац у лов. Пси су лајали, коњи су нестрпљиво копали ногама пред колима и кокетирали са кочијашима. Слуге су трпали на кола све могуће ствари. Поред кола, која ће у лов, стајала су друга, у која се попеше мати са сестрама, да иду код Иванића на прославу имендана. Код куће остадох само ја, Синочка и мој старији брат, који је био студент и имао зубобољу. Можете мислити, како сам осталима завидео и како сам се једио.

»Шта, дакле ми дишемо?« упита Синочка, једнако на прозор погледајући.

»Кисик«.

»Јесте, а хоризонт називамо место, на коме изгледа, да се небо и земља додирује...«

Сад се покренуше кола за лов, а после њих она за гозбу... Видех како Синочка извуче из џепа један папирић, разви га пажљиво па га притисне на образ, затим поцрвеви и погледа на сат.

»Пази, дакле«, рече она, »код Напуља се налази једна »псећа пећина«. Опет погледа на сат. Ми смо требали још по сата да радимо.

»Сад ћемо рачунати!« рече она, тешко дишући и превртала је уздрхталом руком рачуницу. »Реши задатак 325, ја .... ћу одмах доћи.«

Она изађе. Чуо сам, како скочи са степеница, затим видех кроз прозор, како је нестаде за баштенским вратима. Њено усплахирено кретање, поцрвенели образи и њено узбуђење пробудише у мени радозналост. Куд је ишчезла и и због чега? Како сам за своје године био ужасно паметан, довео сам све у свезу и појмио све: она се користила отсутношћу мојих строгих родитеља и отрча у башту да набере гуња или крушака! Што она може, то могу и ја! И мени ће крушке исто тако добро пасти, као и њој. Бацих рачуницу и отрчим у башту. — Али ње тамо није било. Поред џбунова од малине, од купине, поред вратареве кућице дође на рибњак, сасвим бледа, дршћући од најмањег шушња. Ја сам се прикрадао за њом и видех ово, господо: на обали рибњака, између два дебела стабла две старе врбе, стајао је мој старији брат Саша, по његовом се лицу

родне политике“. И што се јаче показује, колико Немци теже да игра улогу на Истоку, у толико имају Бугари све то мање поверења у Кобургу. Кад кнез Фердинанд не може да се сложи са својом владом, односно са јавним мнењем, он онда одлази на дуже време из Бугарске, да не би дошло до крајњег судара.

Овакав случај је наступио и сад, ако не што горе. Могуће је, да ће се у Македонији ускоро догодити какво изненађење, које кнез Фердинанд не може да спречи, па је ухватио пут. Тиме он није раскинуо све везе, али сигурније му је да се нађе мало подаље од Софије. Из даљине ће гледати после да упливише на ствари у свом правцу. Но кад год он полази на такав пут, увек је лако могуће, да се више и не врати у Бугарску.

Но може да је у овај мах и нешто озбиљније. Од 29 маја овамо, кнез је врло немиран, а Бугари га гледају све већма закрвављеним очима. Он стрепи за свој живот јаче но икад и ако нико не мисли да му напада живот. У својој Софији говоре јавно његови највећи противници: — Треба му рећи да оде и да се не врати, па крај. После је његова ствар. — Но колико познају кнеза Фердинанда уверени су, да би он у таквом случају отишао. Чинио је он то и из своје воље, кад је назрео да се ствари могу ружно развити по њега.

У Бугарској има две главне странке. Стамбуловисте, који су противни Русији и Србији и који стоје још понајближе кнезу. Друга је странка Цанковиста, Данева. Овима другима је орган „Блгарија.“ Та странка тражи заједнички рад са Србима. Њихов лист је шта више отворено донео, да би Србија и Бугарска требале да ступе у персоналну унију, да имају једног владара. После 29 маја та је странка подигла главу. Не верујем да је због тог већ отишао кнез Фердинанд, јер би било сувише рано. Само је истина да има у Бугарској елемената, који долазе к себи и увиђају, да Бугарска у завади са Србима на истоку не може ништа постићи, а да би се ослободила Македонија само заједничким радом. Ти су пријатељи те мисли, да Србија и Бугарска имају једног и истог владара и друге заједничке ствари а да свака држава очува потпуно своју државну независност. .

Нећемо да се за сад упуштамо у поближа разјашњивања нашег поузданика. За овај мах доста је и оволико.

Парламентарне прилике.

Будимпешта, 11. јула.

У данашњој седници угарског сабора говорио је демократски посланик Важоњи, и испунио је својим говором целу седницу. Говорио је много и свашта. Тврди да је Куенова влада, управо чиновничко министарство и ако се издаје за парламентарну владу. Либерална владина странка је управо дворска странка, којој увек круна поставља вођа Већина треба да има: већину и вољу. Данашња већина има само већину, ал воље своје нема.

Напада министра за Хрватску и Славонију Томашића. Томашић је тврдио да су за време немира у Хрватској и Славонији долазили са извесне стране силни новци. Нека каже с које су стране долазили ти новци и нека призна да је говорио у ваздух. Тврди да је данашња влада, прва народносна влада у Угарској. А то закључује понајвише из тога, што је Томашић у кабинету. (Наздравље.)

Гроф Куен је и опет одгодио свој пут у Ишл, где се бави краљ. По саборским ходницима причају посланици, да ће влада почетком идуће недеље предложити, да се прекине дебата о говору министра-председника и да се на дневни ред стави расправа о индемнитету. Овај предлог ће сматрати као предлог о дневном реду и о њему ће имати права да говоре само четири говорника. Опозиција прети да ће у томе случају отпочети техничку опструкцију и сабор неће моћи напред. „Мађар Орсаг“ вели: Дакле из џепа угарског министра председника провирује хрватски бан

Упало је у очи писање „Пешт. Лојда“ у два правца, да гроф Тиса, Хијероними и др. тешко да се слажу са говором грофа Апоњија у погледу војених захтева и да они не иду тако далеко као он. А друго и то је највише упало у очи, што „Ештански Лојд“ тврди, да Угарска не може сама решити питање о војсци, јер је за то потребан и пристанак Аустрије.

Из Србије.

(Допис „Застави“.)

Београд, 11. Јула.

(Општински избори. — Стогодишњица Карађорђева устанка и изложба — Пут краља у Тополу. — Др. Владан Ђорђевић. — Дипломатски размештај — Пут бугарског кнеза.)

У Србији још трају општински избори. Народ узима у њима великог учешћа, јер види да су они — слободни Влада непрестано наређује властима, да се никако не мешају у изборе и да не утичу на бираче. Како је из полицијског чиновништва уклоњен сав шљам, који је остао иза прошлих насилничких влада, то је ново полицијско чиновништво потпуно свесно интенција садашњег слободоумног режима, те се клони сваког утицаја на бираче. Наравно да има и изузетака, те је на влади дужност, да таке изузетке строго казни, како би их прошла свака воља да се лате утицања на предстојећим скупштинским изборима.

За сада на општинским изборима највише побеђују самостални радикали, за тим радикали из бив фузије, па тек на треће место долазе либерали, што је и разумљиво, кад се зна, да либерали, по својој бројној јачини у народу, могу једино и бити на том, трећем месту.

Јуче је вршен општински избор у Београду. Било је три листе: радикална (носилац листе Коста Главинић, професор Велике Школе), занатлија и грађанин (Милутин Степановић, пенсионар) и либерална (Никола Стаменковић, досадашњи председник општине). Избор није свршен, јер на биралиште није дошао законом прописан број бирача. Београд има сада преко 10 000 правних бирача, гласало је 2180, а по закону требало је најмање да гласа 5001, па да се избор може сматрати за довршен. С тога је одређен још један, накнадни избор у недељу 13. ов. мес. За радикалну листу К. Главинића гласало је 1500, за листу Степановића (такође опробан радикал) 260, за либералну листу Стаменковића 460 бирача. Судећи по резултату гласања на јучерашњем избору, може се сматрати, да ће на идућем избору победити радикална листа Главинићева. Радосна је појава, да су се за јучерашњи избор сложили самостални радикали око „Одјека“ са радикалима из фузије око „Уставне Србије“. Главинић је био њихов заједнички кандидат за општинског председника и радикали из оба крила гласали су за његову листу.

Идуће 1904. године навршује се сто година од устанка Карађорђева против Турака а за слободу Србије. Навршује се, дакле, стогодишњица обнављања Србије као државе Тај српски век прославиће Србија најсвечаније, између осталог и једном великом земаљском изложбом, која ће се отворити у Београду у јуну 1904. г. и која има задатак да Српству и целом свету престави културни и привредни напредак Србије за последњих сто година Привремени изложбени одбор, у који су ушли одлични преставници из свију за то надлежних кругова, држи већ своје седнице За председника изложбеног одбора изабран је Мих. Валтровић, за подпредседника Љуба Ковачевић, оба професори Велика Школе.

Краљ Петар, полази прексутра на пут у Тополу, да одужи дужност пијетета према сени свог великог деде, вожда српског Карађорђа. У Тополи ће бити свечани

није видело да је имао зубобољу. Он је гледао у Синочку, његово се лице сјајило од среће као сунце. И Синочка је долазила њему ближе, као да је гоне у »псећу пећину« и као да удише кисик — једва је дизала ноге, дисала је тешко и погнула главу. Видело се одмах да иде први пут на састанак. Најпосле стиже и она на обалу рибњака . . . Једно по минута гледали су се ћутећи, као да нису веровали својим очима. Саша се осмену, муцао је нешто без свезе и метну са невештином заљубљеногa човека своје руке на њено лице. — Време је било красно, господо моја... Брежуљак, иза кога сунце ишчезе, обе врбе, зелена обала, небо — покрај тога још Саша и Синочка — све се то огледало у рибњаку. Можете мислити, како је било мирно. Преко шевара преливала се боја стотине лептирова са њиховим дугачким пипцима, више баште пасу стада. Једном речи, призор за сликање.

Од свега, што сам видео, схватих само, да су се Саша и Синочка пољубили. То је било непристојно. Кад би то мама дознала, добили би обоје ваљану лекцију. Како сам се осећао посрамљен, не знајући ни сам због чега, кренем се натраг у дечију собу, не сачекавши крај састанка. Ту смотрим моју рачуницу, утонем у њу па сам лупао главу. Преко мога лица разли се победоносан осмејак. С једне стране било је то пријатно, бити посвећен у туђу тајну, с друге стране — бејах потпуно свестан, да ја такве ауторитете као Саша и Синочка у свако време могу укорити због непристојног владања. Сад су они били у мојој власти, њихов мир зависио је потпуно од моје великодушности. Ја ћу им већ то доказати.

Кад сам пошао да спавам, дође Синочка као обично у дечију собу, да надгледи, нећу ли можда обучен лећи у кревет и да чује, хоћу ли се молити Богу. Гледао сам у њено дивно, срећно лице па сам се смејао. Тајна ме је мучила и захтевала је, да изађем с њом на среду. Или бар да нешто наговестим, па да уживам у ефекту. »Ја знам нешто,« рекох смејући се. »Хи, хи.«

»Шта знаш ти?«

»Хи, хи, хи! Видео сам како сте се ви под липом са Сашом пољубили. Ишао сам за вама и све сам видео.

Синочка задршће, поцрвени и спусти се на столицу, са свим уплашена од мојих речи, »Видео сам како сте .. се... пољубили« понављао сам застајкујући и сладио сам се њеном забуном. И ја ћу то мами казати.

Уплашена девојка гледала ме укочено и кад виде, да ја збиља знам, дограби у очајању моју руку па је муцала са уздрхталим шапатом: »Пећа, то је простачки . . . ја те преклињем, за име божје . . . не реци ником. Прави људи не шпијонирају. То је подло. Молим те, приклињем те.«

Сиротица бојала се моје матере, строге госпође као ватре — то је једно. А друго морало је моје подсмешљиво лице увредити њену прву, чисту, пајетичну љубав. Ви можете, дакле, њено расположење преставити. Због мене није спавала целу ноћ и појави се сутра дан на тој са плавим колутима испод очију. Кад сам после теја срео Сашу, не могох се уздржати, да се не смејем и да му не шапнем: »Ја знам нешто! Видео сам како си јуче госпођицу Сину пољубио!«

»Ти си магарац!«

Он се није уплашио онако, као Синочка и због тога није успео експеримент; то ме још већма раздражи. Кад се Саша није уплашио, то је он мислио, да ја нисам све видео и да незнам све. Али чекај само, ја ћу ти већ показати.

За време поучавања пре подне није ме Синочка ни погледала и често је збуњено муцала. Место да ми је претила, гледала је она да ме задобије јер ми је задавала све лаке задатке и није се тужила код оца на мој несташлук. Како сам за своје године ужасно паметан био, употребљавао сам њену тајну, како сам хтео: нисам радио задатке, у соби за учење правио сам читав дар-мар и њој сам говорио безобразлуке. Тако је протекла једна недеља. Туђа тајна дражила ме је и била ми је као камен на срцу. Све сам хтео да је искажем па да се науживам у утиску, који они произведе. Кад се једнога дана искупи читава гомила гостију, насмејем се ја глупаво, погледам Синочку пакосно па рекох:

парастос на гробу вождову. Краљ ће се истог дана вратити у Београд. Ово је прво путовање краља Петра I. у унутрашњост Србије, па и ако је он изјавио жељу да се из програма изоставе сви свечани дочеци народ ће ипак најодушљеније дочекати и поздравити свог краља, кога толико воли и од кога се тако много нада Србија

Позната вам публикација др. Владана Ђорђевића, Александровог министра председника, у берлинском „Цукунфту“ и бечком „Цајту“, изазвала је у политичким круговима и у штампи најгори утисак. Опште је мишљење да се г. Владан хтео тим написом препоручити у Београду, али је постигао сасвим противан ресултат Сви листови, без разлике партијске и фракцијске боје нападају др. Владана, а најаче Н. Ј. Американац у „Вечерњим Новостима“.

Синоћ је потписан указ краљев, којим се за генералног конзула у Скопљу поставља г. Михајло Г. Ристић, досадањи генерал консул у Битољу, за генералног консула у Приштини г. Михајло Марковић, директор гимназије у пензији. Приштински консул г. Сима Ј. Аврамовић премештен је за секретара министарства иностраних дела, а скопски генерал консул г. Милослав П. Куртовић пенсионисан је.

Упражњено место битољског консула овим указом није попуњено. Изгледа, да солунски генерални консул г. др Ђока Николић, остаје на своме месту. Ово дана изаћи ће указ о размештају персонала консулата, а и дипломатски размештај. Неколико српских посланика на страним дворовима пензионисано је, а биће у интересу штедње укинуто и више посланичких места на страни. Дужност њихову вршиће секретари као отправници послова Србије на страни. Говори се, да ће за посланика Србије у Цариград ићи г. Ђорђе Симић, а ђенерал г. Сава Грујић да ће остати у савету.

Ноћас је кроз Београд пропутовао засебним возом бугарски кнез Фердинанд Кобург на своје имање у Felső Murány у Угарску. У Београду је јуче велику сензацију направила вест „Штампе“ да бугарски кнез напушта Бугарску, по савету владе бугарске и да је у Софији откривена завера. Ови гласови још до овог часа нису потврђени, а ни опровргнути, те се још држе. Шта је у ствари показаће вечерње вести из Софије, но неоспорно је, да је кнез бугарски врло нагло отпутовао из Софије, а упада у очи што је поручио српски засебан воз на границу бугарску и то са 6 вагона (што му је за обично путовање врло много), и што воз није поручила дирекција бугарских железница, већ његов дворски маршал Ово је све врло карактеристично и ако је, можда, све — случајно.

С. С. Војвођанин.

Политички преглед.

Угарска У јучерашњем броју донели смо говор Угронов, и то у главноме оно што је наваћао против Апоњијевог говора. Али је он у почетку свога говора оштро напао и на министра председника Куена, па пошто су та његова излагања врло интересантна, донашамо их сада у кратким потезима.

Угрон отпочиње свој говор велећи, да је најбољи програм једног државника, његова прошлост.

Министри му се чине као слонови у циркусу, који су добили новога друга, који се још није привикао новој ситуацији, и непрестано скаче. Он се врло чуди, што либерална странка може подупирати политику таковога човека, какав је Куен. Већ његово 19 годишње деловање у Хрватској чини, да му се не може никако веровати.

Један човек, који се је привикао кроз 19 година самовољно владати, не може никако наједанпут постати слободоумним. Куен је владао Хрватском онако, како се влада народима који још нису доста душевно зрели.

У Хрватској бива штампа нечувено угњетавана; тамо није могуће слободно очитовати своје политичко уверење. Управа је тако апсолутистичка, да је срамота, кад се каже да је у једном делу земаља Стеванове круне могућа такова апсолутистичка управа.

Срамна је подлост овакав апсолутизам уваћати у један део земље Стеванове круне; за то није ни чудо, ако Хрвати мрзе Мађаре, јер се тамо услед деловања Куенова, дошло до уверења, да се сва ова насиља догађају на заповед и корист Угарске.

Али то није истина, јер је воља Угарске, да свуд влада дух слободе и да се Хрватском влада у слободном духу, те кад се увиди, да никако другачије не иде, може се приступити онаковим апсолутистичким средствима, каковим се је Куен кроз 19 година непрестано служио. (Узвици: А овде седе хрватски заступници и ни да би уста отворили)

Србија. Потписан је указ, којим се постављају Михајло Ристић, генерални конзул из Битоља за генералног конзула у Скопљу; Михајило Марковић, директор гимназије у пензији за генералног конзула у Приштини, а Милосав Куртовић и Милојко Веселиновић стављају у пензију. За генералног конзула у Солуну биће постављен Михаило Барјактаровић, секретар мин. иностраних дела за страну кореспонденцију, у ком би случају на место његово дошао у мин. иностратих дела Војислав Марковић, секретар посланства на расположењу.

Стара Србија и Маћедонија. По вестима „Келнских Новина“, намерни су револуционарни елемента на Балкану да подигну општи устанак крајем јула о. г., после довршене жетве.

Погозара се, да је поверено турским генералштабним официрима, да израде до краја септембра о. г. коначни план о мобилизацији војске.

Бугарска. Као што јавља софијски „Мир“, пресуда државног суда, којом су осуђени бивши министри Т. Иванчов, В. Радославов и Д. Тончев на осам месеци затвора и лишења грађанских и политичких права на свагда, налази се у завршном стадијуму. Већ су је потписали сви чланони суда, који живе у Софији и сад је послата осталим члановима, који живе у унутрашњости. Чим је и они потпишу постаће извршна и осуђени министри почеће издржавати затвор.

Одговори уредништва

Госп. Поповићу у Београд — Ми смо вам већ одговорили, да не можемо штампати Ваш подлистак: »Једна успомена на стари конак у Београду«, ма да је тај подлисак иначе добар. Ви сад тражите, да вам одговоримо: Зашто ми нећемо да штампамо подлистак, који је иначе добар?

Е па кад већ мора бити, изволте прочитати. Ви нам у Вашем подлиску причате, како је кнез Михајло живео у нади, да у свом подруму, у старом конаку, има права шампањца. На тим шампањским боцама имао је жиг са својим ликом. И причате даље, како је кнез Михајло у јануара 1864. године, при једној забави у конаку, дознао од једног свог госта Француза, како његов шампањац није прави, него је преварен од свог париског агента, који је преварио многе француске маркије и милијунаре, те им продао као прави шампањац обично рајнско вино, дотерано шпиритом, шећером и угљеном киселином. Све ово ви сте испричали и вешто и занимљиво. Али с обзиром на г. дра. Полита, ми то Ваше »сећање не можемо штампати.

У политичкој башти дра Полита:

„Лишће жути веће по дрвећу
Лишће жуто доле веће пада...“

Преко тог лишћа прешао је већ многи ветар и однео га је у брљу... И газили су преко тог лишћа већ и патријарх Георгије и др. Ника Максимовић и други и други.

То жуто лишће заудара већ јако на трулеж. Та исушило се већ и дрвеће:

„Зеленога више он никада
Видет неће...“

Али на дебелом исушеном политичком стаблу, близу земље истерале су две кржљаве шибљике, које данас са необичном бригом негује др. Полит. У те две шибљике полаже он данас сву наду своју, те две шибљике треба још да му одрже славу у српском свету. И ви сте сад кренули, да са вашим подлиском и нехотице сломијете једну од тих двају шибљика. Милост господине, милост!

Др. Полит не тражи данас много. Види он да је потрунуло лишће славе... Данас он пише по »Бранику« подлиске, као н. пр: »Једна успомена на стари конак у Београду.« Тамо он подсећа српски свет (који незна историју наше старије генерације) како је био некада славан он, др. Полит.

Прича, како је био у своје време добар играч. »На гласовитим јуристанским баловима, он је игре предводио, био је »фортенцер.« Да је био »фортенцер« кад се играло коло, рекло би се, био је: коловођа. И још прича: »На сјајном балу г. 1867. у Кроншгату, кад сам са Рускињама играо велики мазур, Руси су ми пљескали. Богме!«

То је видиге она једна кржљава шибљика, која се зазеленила у исушеном »Бранику« и треба да донесе дру Политу славе. А она

»Ја знам нешто... Хи — хи! Ја сам видео...«

»Шта знаш ти?« запита мати.

Још пакосније погледам Сашу и Синочку. Али сад опазим, како поцрвени девојка и како сенуше бесно очи Сашине! Уједем се за језик и нисам ништа даље рекао. Синочка сасвим побледе, стисну зубе и није више ништа јела Истога дана опазим ја за време поучавања велику промену у Синочкином лицу. Изгледала ми је строжија, хладнија, као од мрамора, њене очи су гледале са презирањем у моје лице.

У сред сата стисну она зубе и изусти кроз њих: »Ја те мрзим! Ах, ти рђави, гадни створе, кад био знао, како те мрзим, како ли је одвратна твоја дебела глава и твоје велике уши.«

Ноћу сам приметио, како она дође мом кревету и мени дуго у лице гледа. Посматрање мога омраженога лица постала јој је потреба. — Сећам се једног чудноватог вечера. Трава је мирисала, месец сијао. Ходао сам стазом и мислио о куваним гуњама. Изненада дође Синочка к мени, бледа и мила, дограби моју руку и поче ми изјављивати:

»О, како те мрзим! Никоме нисам толико зла желила као теби. Схвати то! Ја хоћу, да ти то схватиш!«

Разумете — месечина, бледо, страсно раздражено лице, тишина... И мени глупаку би све ово угодно. Ја сам је слушао, затим задубим свој поглед у њене очи...

Спочетка ми је било угодно и ново, али ме тада спопадне страх, дрекнем и побегнем на врат на нос кући. Мислио сам, било би најбоље, да се потужим мами И ја јој се потужим, испричао сам наравно и како су се пољубили. Био сам глуп и нисам могао замислити последице, иначе бих задржао тајну за себе... Кад ме саслуша мама, би врло ражљућена па рече: »То није твоја ствар, да о томе говориш, ти си још млад.« Какав пример за децу?

Да не чини никаква шкандала није истерала Синочку одмах, него полагано, систематски, како се то обично чини са пристојним, али немилим особама. Сећам се, кад је отпутовала Синочка, њен последњи поглед, који је на кућу бацила био је на мој прозор управљен и ја вас уверавам, да се и данас сећам тог погледа.

Синочка постаде на брзо затим жена мога брата. То је Санајида Николајевна коју сви ви познајете. Састајао сам се доцније, кад сам већ био подофицир. Ма колико да се трудила, ипак није могла да не упозна у подофицирс са постриженом брадом — омрзнутог Пећу. У пркос томе понашала се она према мени, како приличи блиском рођаку. Па и сада гледа она мене често са стране, мада ми је глава оћелавила и у пркос моме добродушном трбуху и моме питомом изгледу осећа се неугодно, кад посетим свог брата Не заборавља се тако лако мржња, као ни љубав...«

Пр. Regent.

друга шибљика тиче се шампањца. Који је то Србин и српски син с ове стране Саве и Дунава, који има смелости и дрскости да се похвали, како је пио баш правог правцатог шампањца?! Нико се не миче. Са шампањцем је као и са либерализмом, многи га точе, али га једва гдегод има правог.

Но др. Полит је ступио са пуно поуздања пред српски свет и тврди, да је он на двор ском балу у старом конаку 1862. год. пио права шампањца, од онога где је на боцама био — као етикета лик кнеза Михајла.

И сад сте дошли Ви, господине, те при чате из Ваших успомена, како се ушло у траг, да ни онај шампањац није био прави који се точио у старом конаку, већ да је кнеза Михајла преварио његов париски агент. И још сте несретни господине изнели и рецепт оног фал зификата.

Па кажите нам молим Вас, Ви: Шта ће да буде од угледа дра Полита ако ми штампамо ваш подлистак? И само би нам још то требало, да штампамо и оно, што смо чули ово дана од једне скоро осамдесетогодишње бео градске госпође, кад је рекла: »децо моја, није он био никакав играч. Рука, којом је ухватио даму око струка, била је скоро увек стиснута у песницу. Са брадом је увек упирао у играчицино теме, а сваки час се зале тао, као да хоће да побегне некуд... И ако су Руси у Кронштату тапшали и уживали кад је играо велику мазурку, верујте, да су га само исмевали и врло се добро провели...

Јест само би нам још то требало. Да штампамо то, па онда и ваш подлистак. Ос тало је и онако све већ потрунуло, па шта би онда остало од славе и величине дра По лита? Не слажемо се с његовом политиком. али толико свирепи још нисмо.

Одлазите дакле сотоно, и не искушавајте нас; нећемо да штампамо Ваш подлистак!

Вести из места и са стране.

Саборски одбор.

Саборски одбор сазван је за 14. август. Митрополитски црквени савет сазван је за 4. август. После њега одма школски савет. Архијерејски синод сазван је за 8. септембар. Као што се види, оцу Георгију се јако жури избор темишварског владике, док је још гроф Куен на влади.

Закључци мајског сабора.

Закључци мајског сабора налазе се код владара и биће, као што смо извештени, за који дан решени. Док нам са једне стране јављају, да ће решење бити са свим повољно, дотле нас са друге стране извештавају, да ће бити мало тамо, а мало овамо. На сваки начин нам изгледа, да на решење нећемо више дуго чекати. За овај пар велимо само толико: Право је, да будемо једаред на чисто. А држање нашег народа у автономном питању одређено је за сваки случај.

Калајев наследник.

Престонички листови јављају, да ће по свој прилици бити Калајев наследник барон Стеван Буријан, садашњи аустро-угарски посланик на грчком дво ру. Барон Буријан је Мађар. Говори више словенских језика и кажу да скроз познаје балканске прилике. Кад је свршио источну академију, био је код конзулата у Александрији, у Букурешту, у Београду, Софији и Москви. 1894. године добио је титулу ванредног посланика министра. Кратко време за тим био је у Бечу, у министарству спољних послова За тим је био посланик у Виртенбергу, Бадену и Хесену. Фебруара 1897. постао је посланик у Атини. Барон Буријан има сада 53 године.

Писмо покојног Светозара Анђелића,

Пок. Светозар Анђелић, брат пок. Живка Анђелића, кога је владановштина после Иванданског атентата обесила, описао је и оплакао је смрт свога брата.

У том писму, а из података које је Светозар сакупио, види се да Живко није био самоубица но да је обешен То писмено објашњење о смрти Живковој, Светозар је на самртном часу завештао уреднику „Малог Журнала“, Пери Савићу, оставио му у аманет, да кад наступи време слободе, да писмо у листу публикује. „Мали Журнал“ обриче, да ће у броју од недеље штампати то писмено.

Анархистичка завера против цара Виљема.

„Њујорк Хералд“ добио је вест из Чикага, да је чикашка полиција ушла у траг једној анархистичкој дружини, која је склопила заверу против живота немачког цара Виљема. Шеф чикашке полиције известио је берлинску полицију, да су два мушка и два женска анархиста пре неколико недеља отпутовала из Америке за Шведску. Они су изразили намеру, да цара Виљема убију за време његове посете код краља Оскара у Копенхаг-у.

Промовисан за доктора права.

Пре неколико дана промовисан је на бечком универзитету за доктора права Милан барон Живковић, син покојног Ј. барона Живковића, бившег подбана.

Једна фина варалица.

Не давно одседне у Сегедину у једном хотелу неки млад човек са пет младих девојака, одевени у турском оделу и упише се у књигу странаца под именом „Ибрахим Ифтали, изасланик турске владе“. Одмах сутра-дан позове к себи све сегединске трговце коња и прикаже им се као опуномоћеник турске владе ради куповања коња, а у цели предстојеће мобилизације. И он је умео себе у таквом достојанству одржати, да нико није могао ништа посумњати. Чак је и толико поверење задобио, код свију, који су с њим у додир долазили да је имао и грдног кредита, тако, да су му трговци добављали и коње на веру, које је он преко својих људи одашиљао одма на другу страну, а само дотле, док му не стигне очекивана повећа сума новца. Али једног дана Ибрахим Ифтали стругну заједно са својих пет девојака. Нестаде га из Сегедина. Међу тим поред све среће дошла је и несрећа. Ухватише га. И сад се испоставило, да је то једна фина варалица, која је већ више сличних превара учинила у Араду и другим местима. Досад је починио штете на преко 25.000 круна.

Везув.

Из Напуља извештавају, да се Везув опет сипа ватру. Ради са ужасном снагом и експлозијама. Лава кља из њега у огромној количини.

Брзојави „Застави.“

Стигли 12. јула.

Бегство кнеза Фердинанда из Софије.

Београд. У овдашњим политичким круговима тврди се непрестано, да се кнез Фердинанд уклонио са децом својом из Бугарске по савету владином.

О његовом путовању доносе листови ово:

Дирекција српских железница добила је 10. о. м. телеграм из Софије да спреми специјални воз за бугарског кнеза Фердинанда и да га испошље одмах у Цариброд на границу.

Из тога се одмах видело да се пронесени гласови о бегству кнеза бугарског Фердинанда обистињавају и да не стоји у истини тврђење „Бугарске Агенције“ да се кнез неће удаљивати из Софије, да је стање у Софији критично и да је влада саветовала кнезу да се уклони.

11. јула ноћу око 3 сата кнез је прошао нарочитим возом кроз Београд. На београдској се станици није заустављао, но је тек стао пред савским мостом, где је воз променио. Бавио са пет минута око прелаза из српских у мађар ке вагоне. Када је воз био наспрам станице у Београду, кнез је навирио кроз прозор. Они који су имали прилике да га виде причају, да је кнез био јако узнемирен и да је с нестрпљењем очекивао да пређе српску границу.

Са њиме су и деца његова, први ађутант његов Марков, као и шеф софијске станице Унтербергер. Са овим возом иду још два вагона кнежевих ствари.

Из угарског сабора.

Будимпешта. Пријављено је 6 интерпелација Сабор продужује расправу о програму министар председника.

Пострадала регимента.

Сарајево. 12 инфантеријска регимента која је у Херцеговини имала је несрећу на маневру. О том случају јављају званично ово: Регимента је требала да марширa од Требиња у Билеће. Топлота се подигла на 40 степени Реомирових. На 1 километар пред Билећем срушило се 12 војника од сунчане жеге који су и умрли. Број болесних још непознат (?! Прим. ур. „Застава.“)

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 24. јула 1903. Дневни извештај са будимпештанске житне берзе филијале Српске Банке.

У промету је 10.000 метарских центи.

Готова роба.

Потиска пшеница 77—82 киле 7·65—8·——; бачка 76—78 кила 7·50—7·85; банатска 75—78 кила 7·45—7·80; сремска 74—78 кила 7·30—7·60 на три месеца унапред. — Нова раж 6·10 до 6·20. — Јечам 5·40—5·50. — Зоб (овас) 5·40—5·80. — Стари кукуруз 6·25—6·38; нови —·——·—; чинквантин —·——·—. — Ситна проја 5·50—6. — Банатска репица 10—10·25, а купусара 11—11·25. — Ланено семе —.———; кудељно семе ———. — Нова луцерна детелина ———; црвена ———.

Правац (тенденција) чврст.

Термини по закључку берзе у ½5 сати по подне.

Пшеница за април 1904. 7·49, а за октобар 7·25. — Раж за април 1904. —·——; за октобар 6·22. — — Зоб 5·34. — Кукуруз за мај 1904. 5·03; за јуни ————; за јули —·—; за август 6·24; за септембар и октобар ———. — Репица (купусара) 11·23.

Правац (тенденција) чврст.

Цене се подразумевају по 50 кила у крунској вредности.

Све врсте хране примамо у комисију на продају, а посредујемо и при купу, све уз најповољније услове. — Са ближим обавештењем стојимо радо на расположењу.

Оделење за робу будимпештанске филијале Српске Банке, IV. Váczi-utcza 34.

КОСТО- и РЕУМАТИЧНИ БОЛОВИ,

којима је стало, да се тих патња потпуно реше, не можемо се довољно препоручивати употребе правог Вилхелмовог својеврсног протиреуматичног теја за чишћење крви. Његов произвођач госп. Фрања Вилхелм, апотекар, ц. и кр. добављач у Најнкирхну, Долња Аустрија, одликован је на изложби у Мелбурну и Паризу са златном медаљом и посебном напоменом, да је то највише одликовање.

Добија се код господина **Фрање Вилхелма** *апотекара ц. и крал. добављача у Најнкирхну, Долња Аустрија као и у свима бољим апотекама.*

Један пакет стаје 2 круне одавде. 1 пошт. коли са 15 пакета стаје 24 круне.

Добија се свуда у апотекама.

501 2—120

Изврстан МЛАЂИ ПОМОЋНИК

који је вичан српском, немачком и мађарском говору, може одмах добити место у нашој мануфактурној трговини.

Лудвиг Шосбергер
Нови Сад.

532 1—10

НАЈВЕЋА ТРГОВИНА
ШПЕЦЕРАЈА, КОЛОНИАЛА и ДЕЛИКАТЕСА

Л. ЈОВИЧИЋ

ТЕЛЕФОН БР. 344. ЗАГРЕБ илица бр. 7.

Јављам да сам велику количину каве купио, те сам у стању праву куба каву по 2 круне 50 пот. килограм у сваком месту франко подвоз и паковање доставити. Примећујем ради посумње, у случају да неби коме горе наведена кава одговарала, уз мој трошак узимам у свако доба натраг.

Са особитим штовањем
Л. Јовичић.

1—10 532

Понуда за женидбу.

Један **поручник у Србији** стар 27 година, жели девојку од добре породице (из Војводине), са миразом или без овог. За адресу и обавештење обратити се *администрацији* „Заставе“.

Пријаве до 25. ов. м. са уверењем, да ће остати у тајности. 502 4—4

МУЖ И ЖЕНА.

Норевшка приповијетка од Амалије Скрам.

(Наставак) (2)

— Колико иштеш за њета?

— Орт.

— Толико не вриједи, — рече Гури и поче опет да пере.

— Да, не вриједи? А ја сам сама дала за њега 3 орта и 12 скилинга.

— Да, некад, а сад би био у сваком случају много јефтинији. Увјерена сам, да могу купити исти такав нов у Јомфру Вестендалу, за један орт. — Гури нали опет воде на патос, као да не кани никако да пазари.

Олина приђе к вратима.

— Недам ниже од орта, — рече она

Гури погледаше у прслук, али је и даље прала још живље него до сад.

Но Олина се брзо предомислила.

— А колико би ми дала? — запита она, пришавши опет к Гури.

— 12 скилинга, — одговори она равнодушно.

— Бездушнице! — викну Олина и гурну је као у шали. — Али све једно, мораћу ти га дати и за 12 скилинга. Но донеси брже новце — ужасно ми се жури.

Гури отресе с рукух музгаву воду, размахнувши рукама толико, да на све стране прснуше млазеви, затим их отре прегачом и пажљиво прихвати крајевима прстију прслук, што јој га пружаше Олина.

— Сад ћу отрчати горе, — рече она, збацивши с ногух дрвене цокуле и потрча уз басамаке.

Кад Гури оде, Олина се немирно усходала по соби. Пришла је к прозору, провирила кроз дебела прљава стакла на прозорима, загледала се у врата од крчме, сјела на клупу, и уставши поново, почела узнемирено да прислушкује.

Напошљетку зачу на басамацима журне кораке Гурине.

— Ево, — рече Гури улазећи и пружајући Олини сребрен новац од 12 скилинга.

— Но, евала, — проговори Олина.

— Евала и теби, — одговори Гури весело. — Само немој да се послије покајеш, — јер, знаш, више га не доби натраг.

— Та, нећу жалити за њим — знам шта радим! — Рекавши то, ухватила Олина руком за гвоздену кваку на тешким вратима, која бјеху сва испарана унакрст испребијаним летвицама, и залупи их за собом.

— Не затварај врата! — викну Гури, почевши опет да пере патос.

— Пири јако, — одговори Олина, и брже боље привуче врата још јаче за собом.

Кад је изашла у тријем, подвуче се она под басамаке, као чељаде, коме то није првина. Ту подиже горњу хаљину, поче пипати по доњој сукњи, те извуче из џепа оку, и придржа је зубима, док није поправила и намјестила на себи хаљину. Затим сакри оку под прегачу, провири пажљиво испод басамака, шмугну готово нечујно до врата од крчме, и отворивши их нагло, уђе у крчму.

Соба та бјеше исте величине и форме као и она прва. Уза зидове, испод прозора, са до пола затвореним зеленим капцима, пружиле се дугачке неостругане, просте трпезе на јарчевима, спојеним дугачким пречагама, на којима се видјеше трагови од блатњавих чизама. На жутим летвама висише гвоздене лампе, у којима је гореo рибњи зејтин. Са обје стране трпезе, на клупама сједили су гости; пред њима су биле чашице са ракијом и холбе са пивом. Неки развезли разговор о нечем врло озбиљно, други се међу се грдили и пријетили један другоме шакама, неки опет хркали, наслонивши се рукама на прљаву трпезу. У соби се осјећаше тежак задах ракије, рибљег зејтина и вуне.

Посред собе стојаше човјек широких леђа, у прслуку и распасаној жутој шареној вуненој кошуљи. Црвено му лице бјеше од напрезања толико подбуло, да се готово нијесу видјеле његове ватрене очи. На леђима од прслука сјала се излизана закрпа од коже. Преко рамена бјеше пребацио конопац са гвозденом куком која му је висила низ леђа. Бујна коса стршила му је на све стране, те му глава изгледаше без форме и необично велика. Око њега се искупила гомила пијаних сељака и неколико момака, одјевених као и он. Причао им је нешто промуклим гласом час напрегнуто шапћући, час опет надвикујући остале гласове, при чему се смијао у сав мах и бекељио.

Олина промаче десно к тезги, на којој је горила лојана свијећа у лименом чираку. За тезгом стојаше крчмар, постарији дежмекаст човјек, пуна обријана лица. На себи је имао угасито сив капут, који је, како изгледаше, навукао поврх многог другог одијела, за тим бијелу од цвилиха прегачу, што се сапињала иза врата и бијелу капу црвоним порубљену.

— А Габријелова Олина дошла у варош — проговори он рђавим сељачким наречијем и равнодушна лица.

— Да, да — одговори Олина и извади оку, те је метну на тезгу.

— Колико? — запита он и узе оку.

— Сијур Габријел рече пола оке.

Крчмар приђе к другој трпези, утаче у оку лијевак и заграби пуну холбу.

Међу тим је махалин даље причао, прекидајући сваки час причање гласним смијехом, при чему махаше рукама, као да жели да одагна од себе нешто невидљиво и љуљајући се читавим тијелом, да одржи равнотежу. — Срио сам господина проту на ћошку и велим му: „опростите господине прото“ . . . Хи, хи, хи! — А он неће да слуша, угурсуз, позна ме и боји се мог језика. Видим, напоредо смо — но, мора човјек да је учтив — и ја му се поклоних. Сад се махалин ухвати рукама за главу и показа, како му се поклонио. — „Је ли вам с вољом да чујете озбиљну ријеч, господине прото?“ „Није« рече он и пође брже даље. А ја опет: „Ви сте наш пастир, господин прото, и нећете да чујете озбиљну ријеч?!“ Махалин прасну у смијех и сав се тресао колико се смијаше.

(Наставиће се).

ДРВОРЕЗАЦ.

Областно овлаштен, отворио сам самостално

дрворезарску радионицу

у КАМЕНИЦИ (Срем).

Оправљам врло вешто старе и правим нове иконостасе, вешто изрезане оквире (рамове) са позлатом и без позлате; правим лепе тамбуре, гусле и светорме сличне предмете. Молим велештовану српску публику да ме изволи удостојити својим наруџбинама а за изврсно извађање повереног ми посла и солидност јамче досадање похвале из фабрика и јединаца.

Драгиша Бугарски
дрворезац.

523 2—3

Признати најбољи и најјефтинији
БЕНЗИН- ПЕТРОЛИН- и ГАС-МОТОРИ
и
ЛОКОМОБИЛИ

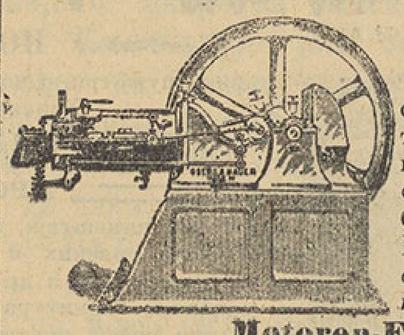

са вентилатором и електричним паленњем уз највећу гаранцију, за сваку сврху згодни. **Нису, који брзо раде (Schnell-Läufer),** *те по томе врло подесни за уређење млина.* Наручбине отправља

Motoren-Fabrik
OSERS & BAUER

уз повољне услове за плаћање. 867 13 20

Главно заступство и стовариште за Угарску код:
B. DÉNES, VI., Vaczi körut 61.

Католози бесплатно. — Траже се солидни заступници

За женске неопходно потребно

ЖЕНСКА ЛЕПОТА

Чудновато брзо дејство.

може се постићи, усавршити и одржати употребом изврснога хемијски чистог, а без живе и олова, **са свим нешкодљивог** и без масти

ФЕЛДЕШОВ

МАРГИТ-КРЕМА

ЗАКОНОМ ЗАШТИЋЕНО!

Ова светско призната помада за лице за неколико дана уклања **пеге, флеке, бубуљице, митесере** и друге **болести на кожи.** Глача боре и уклања богиње, даје лицу белу, глатку и нежну боју.
ЦЕНЕ: Мала тегла 1 кр., велика тегла 2 кр. **Маргит-пудер** 1 кр. 20 п. **Маргит-сапун** 70 п. **Маргит-паста за зубе** 1 кр. **Маргит-вода за лице** 1 круна.

Поштом уз поузеће или уз претходну пошиљку новаца разашиље произвађач

K. von FÖLDES, Apotheker, ARAD.

Добија се у свакој апотеци, дрогерији и парфимерији.

Главни депо: у Новом Саду, у апотекама:
Гаврe Влавшића,
175 и 9-10
Јована Вујића.

Потварачи се судски казне.

Најбоље средство *за* лепоту.

Сатракова
Танин-Чоколада
особито дјествује код
ДЕЦЕ И ОДРАСЛИХ
против ПРОЛИВА.
Цена **40** потура
Добија се у свакој апотеци.
530 1—8

КОНЦЕСИОНИРАНИ
курсови за учење.

Темељно образовање за књиговође и кореспонденте који могу добити места у банкама, индустријска и друга трговачка подузећа. За странце, ученике и ученице имаде и пансионат. На захтев достављају се обавештаји.

Проф. **J. МОГАН,**
3—6 485 у Вршцу, белоцркванска улица 2

11— 325

Red Star Line, Antwerpen

у Америку.

Прве класе поштански бродови. — Управо без претоваривања у Њујорк и Филаделфију. — Добро препитање. — Врло добро уређене лађе. — Јефтина вожња.

Извешћа даје: 336 11—
Red Star Line. 20. Wiedener Gürtel, in Wien.

ПРАВИ МАКСОВ

Kaiser-Borax

хемијски чист боракс
ЗА НЕГУ ТЕЛА, КОЖЕ И ЗДРАВЉА.

Kaiser-Borax при сталној употреби у води за прање прави **кожу нежном и меком**, дјествује како у **ладном** тако и у **врућем** купању освежујући и спречава сваку заразну опасност, одстрањује **знојење ногу** и остала **непријатна испарења**, пробитачан је код рана, **неговања уста, зуби** и **косе** Kaiser-Borax чини добре услуге као **средство за чистоћу у домаслуку.** Прави Kaiser-Borax је **само у црвеној кутијици** са горњом заштитном марком, а добија се по 15, 30 и 75 потура кутија свуда. Упутство налази се у свакој кутији. Парфимиран Kaiser-Borax у финим картонима по 1 кр. и —·50 пот. Kaiser-Borax-сапун комад 80 пот. Тола-сапун 40 пот. Kaiser-Borax-прашак за зубе у картону 80 потура.

360 8—10 **Једини произвођач GOTTLIEB VOITH, Wien. III./I.**

НАЈНОВИЈА СРПСКА МУЗИКАЛИЈА

Сад је баш изашла у врло укусном издању:

Српска рапсодија

(I. Одкуд теби бела було . . . II. Смиљ Смиљана. III. Коло. IV. Сарајевка.)

за гласовир у две руке компоновао

ИСИДОР БАЈИЋ

цена 1 фор. (2 круне).

Ко нам новац у напред пошаље добија музикалију о нашем трошку.

Млади и даровити наш уметник сложио је ову лепу Српску Рапсодију, Срокињама свирачицама, по најлепшим мелодијама народним — те ће сваком годити слушајући сродне звуке из својег народа. Плодни наш уметник од којег Српска уметност много очекује — до данас је већ доста учинио, те му је име широм Српства чувено, а знају га и странци који му досадање радове врло повољно оценише. Ова већа композиција нашег уметника-музичара свуда је наишла на особито допадање и врло повољно је примљена.

Српска књижарница
Браће М. Поповића
у Новом Саду

350 5—5

САО СВИМ БАДАВА!

Основано 1840.

избацује сваки свој новац, ко се даје од подражавања која ништа не вреде, преварити. Мој прави американски никлени **Anker-Roskopf-сат.** (Antimagnetique) са патент-емајл-плочом за цифре, а који ходи 36 сати и који тачно по овом цртежу изгледа, је једини својом нарочитом издржљивошћу и тачним ходом, најомиљенији сат за штрапац Нарочито за препоруку је за г. г. ц. и кр официре, жељезничке чиновнике, жандармерију, финанце кондуктере, машинисте и за свакога, који жели да имаде јак и добар сат за штрапац. Цена је сату заједно са ланцем од никла и футролом само

6 КРУНА

са трогодишњом писменом гаранцијом. Ко поручи три комада добија комад по **5 круна**. Ако се не допада промени се или враћа новац. Отправља главно заступништво I. американске фабрике сатова

MA[illegible] BÖHNEL

Wi[illegible], Margaretenstrasse Nro 48./143.

Лиферант ц. кр. држ. чиновника.

Опомена! Продају се Roskopf-сатови са плеханим заклопачима и папирним имитованим емајл плочама за цифре и такав сат кошта код мене само 1 фор. 75 нов. и примећујем, да ја нисам прост продавац већ сајџија. Моји сатови имају фине патент-емајл-плоче за цифре (Zifferblatt), тачно су регулирани и зато треба све друго одбити које не носи горњу фирму. 435 4—10

ПРЕДАЈА
ГОСТИОНИЦЕ.

Због порушеног здравља принуђен сам гостионицу код „**Пеликана**“ у Панчеву — са 10 лепо намештеним собама за путнике — предати.

Предаја може одмах или 1. новембра о. г. бити.

РУДОЛФ ЛУДВИГ
гостионичар.

522 2—2

Лечи: Све болести катара у органима за дисање и желудцу, као малокрвности итд

КУПАТИЛО ГЛАЈХЕНБЕРГ

Алкалично-Муратички извори: Константин и Еме-извори; алкалично-муратички гвожђени киселак: Јоханес-бунар; најчистији гвожђани киселак, Клаузен-извор; лечење сурутком и стерилизованим млеком; Кефар и извор-солне инхалације, инхалација пере од оморике у засебним кабинама, апарати за респирацију; пнематичне коморе, купање у слаткој минералној води и кализаторна купатила. Оморична и челична купатила. Завод за лечење ладнои водом Terrainkur.

Благ влажно-топли, без прашине и без ветра ваздухо и шумовито брдовити предео.

Сезона од 1. маја до краја септембра.

Извешћа и упутства бадаба. Због станова обратити се треба на

312 8—10 **Kurdirektion Gleichenberg.**

НИКОЛЕ КАПАМАЏИЈЕ
ТРГОВАЧКА ШКОЛА
и
ПАНСИОНАТ
У БЕЧУ.

Адреса: N. Kapamadžija, Wien VI. Mariahilf, Millergasse 43.

Циљ је ове школе, да младиће, који немачки знају, и обично за 2 године у трговачким наукама тако обучи и усаврши, да буду способни у сваком трговачком или фабричком комптоару, у банкама или новчаним заводима ваљано радити. Они ђаци пак, који без икаквог знања немачког језика у школу ступе, морају прво немачки научити, па онда тек могу бити редовни ђаци

За зрелије младиће са добром школском припремом и знањем немачког језика постоји једногодишњи стручни курс (Einjähriger Fachcurs), у ком се горепоменута циљ за 10 месеци може постићи.

Срби ђаци имају осим редовних предавање (која су често на немачком језику) и засебну наставу, где свестрано и темељно уче немачки језик и по нешто од других предмета, које на српском, које на немачком језику.

Школарина износи (осим 4 круне уписнине) 200 круна а вр. годишње, а може се и полугодишње напред платити.

Књиге стају од прилике 20 круна.

У звези са школом и у истом здању постоји и новоуређени

ПАНСИОНАТ

где су ђаци не само у брижљивој нези и под строгим надзором добро смештени, него и засебну поуку како у немачком језику, тако и у осталим трговачким наукама добивају.

„Како је место у пансионату ограничено, а више од половине места већ сад попуњено, то се могу нове пријаве само онда осигурати, ако се што пре учине и прва рата пансионатске своте по програму одмах уплати“.

На жељу родитеља смешта директор ђаке и у приватним кућама на стан и кост.

Школа почиње 4. (16.) септембра.

Програми се шаљу на захтевање бесплатно.

Одликована златном и сребрном медаљом | Постоји од 1860. г. | Одликована златном и сребрном медаљом.

ФАБРИКА НАМЕШТАЈА
Са парном машином
НАСЛЕДНИКА НИКОЛЕ ДУСИНЋА
У НОВОМ САДУ

преко пута срп. о нов. школе у сопственој кући, Ханска улица бр. 1.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ СОПСТВЕНОГ ПРОИЗВОДА

готових намештаја, шифонера, кревета, писаћих столова, дрвених и савијених столица, украса, огледала и др. и др.

Даље: гарнитура за седење, душека, дивана, велики избор, простирача ћебета и завеса.

Прима сваковрсне оправке, украшавање при сваковрсним свечаностима, намештаји за хотеле и станове, снабдевање потребних ствари за младе по најновијем укусу и по најефтинијим ценама.

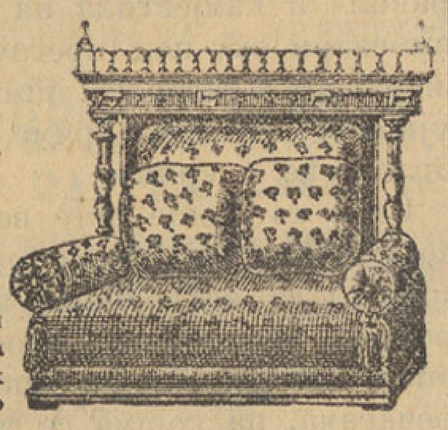

227 12 0

ШИХТОВ-САПУН
са знаком

„ЈЕЛЕН“.

„КЉУЧ“.

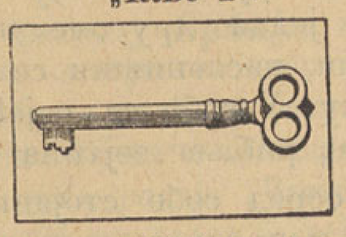

Најбољи, најиздашнији и по томе најјефтинији сапун. Слободан од сваких шкодљивих мешавина.

Добија се свуда.

При куповању треба нарочито пазити, да сваки комад сапуна носи име „ШИХТ“ и једну од горњих заштитних знакова.

27 13—25

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду